

A Pécsi Ítéltábla a Dr. Halmos Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Halmos Péter ügyvéd fél címe) által képviselt **I.rendű felperes neve** (címe) I. rendű, **II.rendű felperes neve** II. rendű és **III.rendű felperes neve** III. rendű (mindketten ... lakosok) felpereseknek - a Generali Biztosító Zrt. (címe, képviseletében eljár dr. **B G** Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. **B G** ügyvéd, címe és a dr. Szotáczy Gábor ügyvéd, címe) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Pécsi Törvényszék 2015. október 22. napján kelt 15.P.20.387/2012/92. számú közbenső ítélete ellen a felperesek által 93., az alperes által 94. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

k ö z b e n s ő í t é l e t e t :

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét - fellebbezett részében - részben megváltoztatja és a közrehatás mértékét az alperesre terhesebben 70-30 %-ban határozza meg azzal, hogy az alperest terhelő kártérítési kötelezettség mind a vagyoni, mind a nem vagyoni károk tekintetében a **T St** a Baranya Megyei Bíróság 15.P.20.101/2008/12. számú bírósági meghagyása alapján terhelő kártérítési kötelezettséggel egyetemleges.

Egyebekben az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a bíróság az alperest, hogy fizessen meg az I., II. és III. rendű felpereseknek, mint együttes jogosultaknak tizenöt napon belül 38.100 (harmincnyolcezer-egyszáz) forint másodfokú perköltséget.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított, a másodfokú bíróság által összefoglalt és kiegészített tényállás szerint **T S** 2007. június 8. napján a kora délutáni órákban a ...-es számú főúton **B** belterületén, **K** irányából **Bt**, **Bf** irányába jól belátható, egyenes vonalvezetésű útszakaszon, kifogástalan látási viszonyok között közlekedett az **XX-YY000** forgalmi rendszámú **T** típusú személygépkocsival. A „**B** vége” táblától 24 méterre egy parkolóba kívánt balra bekanyarodni, nem biztosított azonban elhaladási elsőbbséget az **XXX-000** forgalmi rendszámú **H** típusú motorkerékpárral szembe, **Bt** irányából érkező és egyenesen továbbhaladni szándékozó **B T**nak.

T S figyelmét **Bt** irányából érkező kerékpárosok vonhatták el, kellő körültekintés esetén azonban a közeledő motorkerékpáros elsőbbségi helyzetét felismerhette volna.

A kb. 85 km/h sebességgel közlekedő, alkoholtól közepesen befolyásolt állapotban lévő, de ettől függetlenül reakciókészségét megőrző **B T** a veszélyhelyzetet akkor észlelte, amikor a

személygépkocsi a terelővonalat átlépte. **B T** ekkor vészfékezett, minek folytán a terelővonalától körülbelül egy méter távolságban kezdődő, 11,4 méter hosszan húzódó állóra fékezett féknyomot hagyott. Az ütközést elkerülni azonban nem tudta és kb. 70 km/h sebességgel a terelővonalától kb. 1,5 méter távolságban a személygépkocsi jobb oldali első kerekének ütközött.

B T - az I. és II. rendű felperesek édesapja, a III. rendű felperes különélő házastársa - a motorkerékpárról lezuhanva olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy életének 41. évében a helyszínen életét vesztette.

A balesetben műszaki hiba nem játszott közre.

B T akkor kerülhetett volna el az ütközést, ha járművének sebességét a lakott terület kezdetét jelző táblának megfelelően alakítja és olyan időben kezd fékezni, hogy a lakott terület határán 50 km/h sebességgel haladjon át. Ilyen sebesség mellett késedelemmentes észlelés esetén vészfékezéssel az ütközési hely előtt 4-5 méterrel meg tudott volna állni. Ha a sebességkorlátozást betartva érkezik a lakott területre, és a szabálytalanul kanyarodó személygépkocsit észlelve lassító fékezést alkalmaz, úgy az ütközési zónába már a személygépkocsi kihaladását követően érhetett volna, feltéve, hogy a személygépkocsi vezetője a balra kanyarodását időközben nem szakítja meg. Ha a személygépkocsi vezetője időközben maga is fékezett volna, a lassító fékezéssel érkező motorkerékpáros útjából nem haladt volna ki. Ebben az esetben viszont a motorkerékpáros a ténylegesnél jelentősen alacsonyabb, 28-37 km/h sebességgel ütközött volna, a sérülések mértéke, illetve foka csökkenhetett volna, a halálos végkimenetel azonban nem lett volna kizárható.

T St a Veszprémi Városi Bíróság 2007. június 22. napján jogerőre emelkedett 9.B.11.../2007/2. számú ítéletével halált okozó közúti baleset gondatlan okozása vétségében bűnösnek találta.

Az 1991. évben született, a baleset idején 16 éves I. rendű felperesnek és féltestvérének, az 1999. évben született, a baleset idején 9 éves II. rendű felperesnek édesapjuk halála miatt nem vagyoni és vagyoni, a III. rendű felperesnek (aki a II. rendű felperes édesanyja) vagyoni kárai keletkeztek.

A károkozó üzembentartó a **H AG**-nél rendelkezett kötelező felelősségbiztosítással, mely külföldi biztosító magyarországi levelezője és teljes körű képviselője 2010. június 30-ig a **G Zrt.** volt.

A felperesek kárigényüket közvetlenül a károkozóval szemben kívánták érvényesíteni. A Baranya Megyei Bíróságon pert indítottak **T S** németországi lakos alperes ellen, aki 2008. május 10. napján a német nyelvre fordított keresetlevelet és idézést kézhez vette, érdemi ellenkérelmet azonban nem terjesztett elő. A Baranya Megyei Bíróság ekként bírósági meghagyással kötelezte, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 214.520 forint vagyoni és 6.000.000 forint nem vagyoni kártérítést, a II. rendű felperesnek 8...920 forint vagyoni és 6.000.000 forint nem vagyoni kártérítést, a III. rendű felperesnek 259.827 forint vagyoni kártérítést és ezen összegek bírósági meghagyásban írt kamatait. A marasztalás az I. rendű felperes esetében a 2007. június 8. és 2009. december 8. közötti 31 hónapra, míg a II. rendű felperes esetében a 2007. június 8. és 2017. november 19. közötti 126 hónapra számított tartáspótló járadékot tartalmazta.

A 15.P.20.101/2008/12. számú bírósági meghagyás 2008. november 3. napján jogerőre emelkedett, teljesítés nem történt.

A **G Zrt.** dr. **B G** ügyvéd útján 2010. május 5-én kereste meg a felpereseket a kártérítésre vonatkozó egyezség létrehozása céljából. A felek között levelezés kezdődött. A 2010. május 27-i levelében dr. **B G** a bírósági meghagyásnak megfelelő teljesítés lehetőségét kizárta. Elírás folytán 2010. május 25-re keltezett válaszlevelükben a felperesek kifejezték, hogy a határozatban írtak teljesítéséhez

ragaszkodnak és kérték a marasztalási összeg teljesítését. Egyúttal kitértek arra, hogy a gyermekek vonatkozásában a tartáspótló járadék teljes körűen nem került előterjesztésre, melyre nézve jogfenntartással élnek. A felszólításra 2010. szeptember 28. napján kelt levélben kapott egyezségi ajánlatot a felperesek nem fogadták el, a 2010. november 30-án írt válaszukban kifejezték, a levelezésből arra következtetnek, hogy követelésük a **G Zrt.**-vel, mint a külföldi telephelyű gépjármű biztosítójának a károk rendezésére megbízott levelezőjével szemben is érvényesíthető. Ismételten felszólítással éltek a bírósági meghagyásban foglaltak teljesítésére.

A felperesek 2012. április 5. napján a **G Zrt.** ellen indítottak pert. 2012. október 17. napján tett előkészítő iratukban alperesként a **M-t** jelölték meg, minek folytán a 2012. november 12. napján kelt 16/1. sorszámú végzésével a bíróság a **G Zrt.**-t a perből elbocsátotta.

Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletében megállapította, hogy az alperes kártérítési felelősséggel tartozik az I-III. rendű felperesek tekintetében a 2007. június 8. napján a ...-es számú Főúton **B-Bt** belterületén bekövetkezett, a néhai felperesi hozzátartozó, **B T** halálához vezető balesettel kapcsolatban azzal, hogy nem vagyoni kártérítést csökkentő tényezőként kell értékelni a néhai felperesi hozzátartozó, mint a perbeli baleset eredeti károsultjának közreható magatartását. A bíróság az I-III. rendű felpereseket ért vagyoni károk körében a balesetben részes személyek vonatkozásában 50-50 %-ban határozta meg a közrehatás mértékét.

Az elsőfokú bíróság az alperes elévülési kifogását alaptalannak találta. Hivatkozott arra, hogy a káresemény idején hatályban volt és a jelen ügyben alkalmazandó, a gépjármű üzemeltetőjének kötelező felelősségbiztosításáról szóló 190/2004. (VI.8.) Korm. rendelet 16.§ (6) bekezdése szerint, ha a Magyar Köztársaság területén külföldi telephelyű gépjármű üzemeltetésével okoztak kárt, a kártérítési igényt a Nemzeti Irodával szemben is lehet érvényesíteni. Ha a károkozó gépjármű biztosítója a biztosítottjai által a Magyar Köztársaság területén okozott károk rendezésére az 1.§ k) pontja szerinti levelezővel megállapodást kötött, a károk rendezését és a **N I** perbeli képviselte ellátását - a **N I** ellentétes rendelkezése hiányában - e levelező, illetőleg képviselője végzi.

A fentiekre figyelemmel az elsőfokú bíróság elfogadta, hogy az alperes képviselőjével folytatott levelezésben foglaltak a régi Ptk.327.§ (1) bekezdésére figyelemmel alkalmasak voltak a nem vagyoni kártérítési igények vonatkozásában teljes egészében, míg a vagyoni kártérítési igények tekintetében a járadékjellegű igények egy részének kivételével az elévülés megszakítására. A felperesek a 2010. évi levelezést követően a keresetüket két év elteltével, 2012. június 19. napján benyújtották, követeléseik túlnyomó része nem évült el.

Mivel a felpereseket nem vitásan a hozzátartozójuk halála folytán károk érték, az elsőfokú bíróság ezt követően abban a kérdésben foglalt állást, hogy volt-e a néhai felperesi hozzátartozó részéről közrehatás a baleset bekövetkezésében. Rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy mivel a perbeli esetben két veszélyes üzem találkozásáról van szó, a régi Ptk.346.§ (1) bekezdésében írtakat kell vizsgálni, a károkozók egymás közti viszonyában a felelősség általános szabályait kell alkalmazni. **T S** felelőssége a régi Ptk.339.§ (1) bekezdése alapján fennáll, ugyanakkor a régi Ptk.340.§ (1) bekezdése alapján a károsult a kár elhárítása, illetőleg csökkentése érdekében az adott helyzetben általában elvárható módon volt köteles eljárni.

Felhívta az elsőfokú bíróság a régi Ptk.344.§-ának a közös károkozásra vonatkozó szabályait is. Utalt rá, hogy a bírói gyakorlat nem egységes a hozzátartozói igényként érvényesített nem vagyoni károk tekintetében a sértetti közrehatás megítélésében. A perbeli esetben az elsőfokú bíróság azért vetette alá alaposabb vizsgálatnak a károkozók belső, egymás közötti jogviszonyát, mivel a helytállásra kötelezett **M**-szal szemben érvényesítik igényüket a felperesek. E körben azt rögzítette, hogy egyértelműen és kétséget kizáró módon nem sikerült bizonyítani az alperesnek, hogy a halálos

eredmény elkerülhető lett volna, amennyiben a néhai hozzátartozó a sebességkorlátozásnak megfelelően közlekedik, illetve nem fogyaszt alkoholt. Másfelől a felpereseknek sem sikerült kétséget kizáró módon igazolni, hogy a halálos eredmény önmagában a gépkocsivezető által elkövetett szabálysértéssel hozható kizárólagos okozati összefüggésbe. A kétséget kizáró megállapíthatóság akadályát az elsőfokú bíróság abban látta, hogy a baleset bekövetkezésekor a helyszínen lévő kerékpárosok veszélyhelyzet kialakulására gyakorolt hatásának feltárása a helyszíni szemle hiányosságai okán nem történhetett meg. A szakértői vélemény egyes megállapításait az elsőfokú bíróság különösen aggályosnak, illetve a szakvélemény egészének és a per tárgyának összefüggésében nem/vagy nehezen értelmezhetőnek minősítette, ilyenként emelve ki egyebek mellett pl. azt a szakértői megállapítást, hogy a baleset helyszínén az út mind a személygépkocsi, mind a motorkerékpár vezető szempontjából több száz méterről belátható volt, vagyis egymás észlelésére megvolt a lehetőség. Ilyen értelemben idézte az elsőfokú bíróság azt a szakvéleményrészletet is, hogy ha a motoros a lakott terület táblánál 50 km/h sebességgel halad át, akkor késedelemmentes észlelés esetén meg tudott volna állni vészfékezéssel az ütközési hely előtt 4-5 méterrel. Néhány tizedmásodperc cselekvési késedelem is belefért volna ebbe az időbe, azonban az is tény, hogy a motorosnál cselekvési késedelemről beszélni nincs értelme. Ha a motorkerékpáros nem csak az elé kanyarodó gépkocsit észleli, hanem a lakott területet jelző táblát is, akkor a lakott terület jelzőtábláig 50 km/h sebességre lassítás esetén a reakcióidő nagy részét meg lehetett volna takarítani, a helységnév táblától kellett volna tovább fékeznie a motorosnak.

A kiegészített perszakértői véleményből vett, kérdőjelekkel megszakított idézetek ismertetését követően az elsőfokú bíróság tényként mindössze azt látta megállapíthatónak, hogy a baleset bekövetkezésekor mindkét veszélyes üzem üzembentartója KRESZ előírásokat szegett meg. Álláspontja szerint azt megállapítani, hogy a halál, mint a felperesi igények jogalapjául szolgáló következmény kizárólag egyik vagy másik, vagy mindegyik felróható szabályszegéssel összefüggésben következett be, illetőleg, hogy az utóbbi esetben a közrehatás miként alakult, utólag már nem lehet.

Az elsőfokú bíróság meglátása szerint azonban méltánytalan és igazságtalan volna, ha a bíróság az alperes külön jogszabályon alapuló helytállási kötelezettsége terjedelmének megállapításakor eltekintene attól a lényeges körülménytől, hogy a károkért teljes egészében az alperesnek kellene helytállnia. Más megközelítésben, amennyiben **B T** saját, nem tisztázható mértékű felróható közrehatásával is okozati összefüggésben bekövetkezett halálos végkimenetel elmaradhatott volna, a felperesek a perben érvényesíteni kívánt hozzátartozói igények túlnyomó- és a követelés összecszerúságát jelentős mértékben kitevő részével fel sem léphetnének.

Mivel az elsőfokú bíróság a közrehatás mértékét nem tudta meghatározni, a régi Ptk.344.§ (2) bekezdésében foglalt lehetőséget alkalmazta, miszerint a felróhatóság arányának megállapíthatósága hiányában a kár egyenlően oszlik meg. A régi Ptk.340.§ (1) bekezdésében írtakat annak megjegyzésével alkalmazta az elsőfokú bíróság, hogy a perbeli esetben a régi Ptk.344.§ (2) bekezdése is alkalmazható. Az elsőfokú bíróság így 50-50 %-os közrehatást, kármegosztást látott indokoltnak annak rögzítésével, hogy a nem vagyoni hátrány esetén nincs olyan összegszerűen kifejezhető kár, amely a károsultra hárítható, azonban a közrehatást a nem vagyoni kártérítés összegének a meghatározásánál is figyelembe kell venni.

Az ítélet ellen az ellenérdekű felek mindegyike fellebbezett.

A felperesek fellebbezésükben az alperes kártérítési felelősségének fenntartása mellett az elsőfokú közbenső ítélet részbeni megváltoztatásával elsődlegesen a néhai felperesi hozzátartozó, mint a perbeli baleset eredeti károsultja közreható magatartásának mellőzését kérték a nem vagyoni kártérítés csökkentő tényezőjeként. Másodlagosan a közrehatás megállapíthatósága esetén annak mértékét 70-30 % arányban az alperesre terhesebben kérték megállapítani.

A fellebbezésük indokolásaként kifejtették, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást részben tévesen állapította meg és abból részben helytelen következtetésre jutott a kárfelelősség megosztása, illetve a közrehatás vonatkozásában.

Hivatkoztak a BDT2015.3378. számon közzétett eseti döntésre, amely szerint a hozzátartozók saját jogon érvényesített kárigénye esetén köztük és az elhunyt között nincs olyan jogviszony, amely a néhai vétkes magatartásának a túlélők terhére való betudását indokolná. Amennyiben a hozzátartozók maguk nem tanúsítottak a kár bekövetkeztében felróható magatartást, az őket illető kártérítés a közrehatásuk alapján nem csökkenthető. Ez azonban nem jelenti, hogy a hozzátartozói károk - így akár nem vagyoni hátrány - esetében kizárt az elhunyt felróható magatartásának értékelése, ha a károkozó mellett a kár bekövetkeztében közreható elhunyt is a túlélő hozzátartozók károsodására vezető oksági láncolatba tartozó magatartást tanúsított.

Hangsúlyozták a felperesek, hogy hasonló ügyekben annak van jelentősége, hogy a baleseti helyzetet kinek a felróható magatartása idézte elő. Rámutattak, hogy az elsőbbség szabályainak megsértése az egyik legsúlyosabb közlekedési szabályszegés a közlekedési szituációk veszélyességére tekintettel, melynek következményei alól az elsőbbségre jogosult fél esetleges szabályszegése, pl. a sebesség túllépése sem mentesíti az elsőbbségadásra kötelezett felet.

A felperesek hozzátartozója is KRESZ szabályt szegett, ettől függetlenül azonban az elsőbbségadásra kötelezett az elsőbbséggel rendelkezőt haladási irányának vagy sebességének hirtelen megváltoztatására nem kényszeríthette. A forgalom résztvevőinek baleset-elhárítási kötelezettsége az egységes bírói gyakorlat szerint csak a lassító fékezést foglalja magában. A hirtelen alkalmazott erőteljes, más forgalmi résztvevők számára váratlan, ezért esetlegesen veszélyes helyzetet teremtő fékezés, így a vészfékezés nem tartozik a jogi kötelezettség alapján elvárható körbe. A gépjármű vezetésével összefüggő magatartásokat úgy kell figyelembe venni, hogy az elvárhatóság körébe nem vonhatók be olyan tevékenységek, melyek más veszélyhelyzet forrásául szolgálhatnak.

Kitértek a felperesek fellebbezésükben arra, hogy az egységes bírói gyakorlat a nem vagyoni kártérítés esetén a kármegosztást nem tartja alkalmazhatónak, a vagyoni károknál alkalmazható kármegosztás helyett a nem vagyoni kártérítés összegének megállapítása során kell értékelni, hogy a károsult a károk bekövetkeztében közreható. Hivatkoztak arra, hogy a károsult saját hibája alapozhat meg kármegosztást, míg a hozzátartozók nem tanúsítottak a kár bekövetkeztében felróható magatartást, az őket illető kártérítés az 1959-es Ptk.340.§ (1) bekezdése alapján nem csökkenthető.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú közbenső ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását elsődlegesen az elévülésre figyelemmel kérte. Kiemelte, hogy a közbenső ítéletben hivatkozott levélben a felperesek a T Szel szemben kibocsátott bírósági meghagyásban foglalt teljesítéséhez ragaszkodtak és a külföldi biztosító magyarországi levelező partnerének címezve kérték a marasztalási összeg teljesítését. A bírósági meghagyás azonban a perben nem álló harmadik személlyel szemben tartalmaz kötelezést, az alperes abban a perben nem vett részt, a perbe is csak azt követően, elévülési időn túl került, hogy a felperesek előbb rossz alperest pereltek.

Másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatását a kármegosztás mértéke tekintetében akként kérte, hogy azt a felperesekre terhesebben, 70-30 % mértékben határozza meg a másodfokú bíróság. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a kármegosztás mértéke tekintetében téves jogi következtetésre jutott, a felperesek jogelődjenek magatartását, a közepes fokú alkoholos befolyásoltságot és a csaknem kétszeres mértékű sebességtúllépést nagyobb súllyal kellett volna értékelni. A német gépkocsivezető észlelését ezzel szemben akár a kerékpárosok is akadályozhatták, zavarhatták, a motorkerékpár észlelhetőségét a büntető eljárás során vizsgálni kellett volna. Mindezt az elsőfokú ítélet nem kellő súllyal értékelte.

Az egyes felek fellebbezési ellenkérelme az ellenérdekű fél fellebbezésével érintett részében az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A felperesek fellebbezése a másodlagos fellebbezési kérelem tekintetében alapos, az alperes fellebbezése túlnyomó részben alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a perben releváns tényeket részben helytállóan állapította meg. Az elsőfokú ítélet indokolásának tényállási része azonban számos, a per elbírálása szempontjából jelentőséggel nem bíró részletet tartalmaz, ezeket a másodfokú bíróság a tényállásból mellőzte. Az elsőfokú bíróság által három oldalon ismertetett helyszíni szemle jegyzőkönyvből a lényegtelen információk (pl. helyszíni szemlét végző rendőrök neve, a gépjárművek műszaki adatainak és károsodásainak részletekbe menő ismertetése) elhagyásával elegendő volt azt rögzíteni, hogy a baleset mikor, hol, kik között történt, az időjárási viszonyok, műszaki okok a balesetet befolyásolták-e, a motorkerékpár hol és mekkora féknyomot hagyott, az ütközési pont hol volt.

Az igazságügyi közlekedési szakértői vélemény részletes, szöveghű ismertetése helyett az abból levonható, összegezhető tényeket, a baleset számítható adatait és elkerülésének elméleti lehetőségére vonatkozó szakértői megállapításokat rögzítette a másodfokú bíróság, és hasonlóan járt el a **T S** ellen indított büntető eljárásban a Veszprémi Városi Bíróság által hozott 9.B.11.71/2007/2. számú ítélet, valamint a felek közötti levelezések tartalmával is.

Az elsőfokú bíróság attól eltekintve, hogy a szakvéleményből vett idézetekhez kérdőjeleket fűzött, nem adta indokát, hogy miért tartja a szakértői véleményt aggályosnak vagy ellentmondásosnak. A szakértő valójában a felhasználható adatok feldolgozásával egyértelmű válaszokat adott mind a baleset mikénti bekövetkezésére, mind pedig a baleset elkerülhetőségére. Megállapításai lényegében egybevágtak a büntetőeljárásban kirendelt és a jelen perben tanúként meghallgatott **B Z** igazságügyi szakértő következtetéseivel. A perben nem merült fel olyan adat, mely a szakvélemény tartalmát bármely releváns kérdésben kétségesse tette volna, így a szakértői megállapítások a tényállás alapjául szolgálhattak.

A másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bíróság azon következtetésével sem, hogy a balesetben részes felek közrehatásának mértékét befolyásoló bármely releváns körülmény tekintetében a tényállás felderíthetatlenné vált volna.

A perben rendelkezésre álltak a 19. sorszám alatt csatolt és a 2014. október 28-i tárgyalásról felvett 61. sorszámú jegyzőkönyv tanúsága szerint ismertetéssel a peranyag részévé tett büntető iratok (melyek megtekinthetőségéről a bíróság a peres feleket 19/I. sorszámú végzésével értesítette), köztük a büntetőeljárásban beszerzett és a büntető ítélet alapjául szolgáló igazságügyi szakértői vélemény, ami azért volt releváns, mert a büntetőeljárás kiterjedt a terhelt védekezésének vizsgálatára is. **T S** a gyanúsítottai vallomásaiban úgy nyilatkozott, hogy 20-30 kerékpáros volt az úton, amikor a balra kanyarodási szándékát jelezte, megálltak és integettek neki, hogy kanyarodhat. Kanyarodás közben figyelte a biciklistákat, a biciklis csoport hosszan szét volt húzódva, a motorkerékpárost nem látta. A károkozó gépjárművezető utasa, **B W** rendőrségen tett tanúvallomása bizonytalan volt ugyan, de az úttest jobb oldalán 5-6 kerékpárosra vélt emlékezni. A rendőrségi adatgyűjtés eredményeként a hivatalos segítségnyújtók közül a helyszínre elsőként érkező tűzoltók parancsnoka beszámolt arról, hogy 13:33 órakor (a baleset után kb. 18 perccel) a helyszín közelében, a parkolóban állt kb. 8-10 kerékpáros, akik a helyszínről elmentek, minek folytán a később kezdődő helyszíni szemle rájuk vonatkozó információt értelemszerűen nem tartalmazhatott.

B Z igazságügyi szakértő a Veszprémi Városi Bíróságon 2007. június 22. napján megtartott tárgyaláson szakvéleménye szóbeli kiegészítése során kiemelte, hogy 3,5 méter szélességű sávban a féknyom csak akként lehetett a kerékpárosok mellett, ha lehúzódtak az út jobb szélére. A szakértő le

is vonta azt az egyébként laikus számára is nyilvánvaló következtetést, hogy a kerékpárosok mellett így mindenképpen el lehetett látni, különben a motoros sem tudott volna eljönni. Ebből pedig kétséget kizáróan megállapítható, hogy a kerékpárosok elvonhatták ugyan a károkozó figyelmét, de az elsőbbségi helyzet felismerésében objektíve nem akadályozták. E körülményre nézve a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kiegészítette. (Ettől független kérdés, hogy ha a beláthatóság esetlegesen korlátozott lett volna is, **T S** a mögöttes forgalomról történő meggyőződés nélkül akkor sem kezdhette volna meg a balra kanyarodást).

A balesetért való felelősség a fentiek alapján akként összegezhető, hogy **T S** egyértelmű közlekedési szabályszegése által előidézett veszélyhelyzetben **B T**nak szabályos közlekedés esetén lett volna lehetősége a károsodás elkerülésére, így közrehatásának kérdése megalapozottan merül fel.

Abban a kérdésben, hogy a hozzátartozók által érvényesített kárigények elbírálása során az elhunyt károsult közreható magatartása értékelhető-e és ha igen, miként, a bírói gyakorlat megosztott. A BH2012.151. számon közzétett eseti döntésben a bíróság alkalmazta a Ptk.340.§ (1) bekezdését azzal, hogy az elvesztett hozzátartozó magatartását, közrehatását a hozzátartozó felperesek igényeinél be kell tudni és annak a következményeit értékelni kell. Az alperes e döntés szerint a terhére eső káreset következményeit annyiban viseli, amennyiben annak okozója.

A BDT2012.2704. számon közzétett eseti döntés szerint ugyanakkor a balesetet szenvedett hozzátartozó halála miatt keletkezett, egyrészt költségként és kiadásként jelentkező, másrészt a hozzátartozó elhalálozására visszavezethető személyi hátrány formájában megjelenő kárigényt a hozzátartozók saját jogukon érvényesíthetik. Ilyen igény elbírálásakor a balesetet szenvedett személy esetleges felróható közrehatása nem értékelhető, kármegosztás alkalmazására nincs jogi lehetőség.

Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletének indokolását jól érzékelhető módon áthatotta az a törekvés, hogy az elhunyt hozzátartozó közreható magatartásának értékelésével kapcsolatos ellentétes álláspontok jogi indokainak szintetizálásával támassza alá a felelősség mikénti viselésével kapcsolatos álláspontját. E körben kifejtett jogi következtetéseivel azonban a másodfokú bíróság nem mindenben ért egyet, ezért azt több vonatkozásban az alábbiak szerint pontosítja.

Mindenekelőtt leszögezi a másodfokú bíróság, hogy a közrehatás megítélésénél, a kártérítési felelősség mértékének megállapításánál annak nincs jelentősége, hogy alperesi pozícióban közvetlenül a károkozó szerepel-e, avagy a felperesek igényüket a jogszabály felhatalmazása alapján a károsult helyett helytállni köteles felelősségbiztosítóval vagy adott esetben a Nemzeti Irodával szemben érvényesítik-e.

Közvetve ugyan, de a kötelező felelősségbiztosítási jogviszony alapozza meg a **N I** helytállási kötelezettségét is, így a **N I** helytállási kötelezettsége - ellenkező jogszabályi rendelkezés hiányában - maradéktalanul igazodik a károkozó üzembentartó kártérítési felelősségéhez. A többpólusú jogviszony sajátossága, hogy a felelősségbiztosítással rendelkező károkozó az őt terhelő kárért való helytállási kötelezettséget a jogszabály ellenkező rendelkezése hiányában korlátozás nélkül átháríthatja, míg a károsultak a károkozóval szembeni igényüket annak teljességében a Nemzeti Irodával szemben is érvényesíthetik.

Másodsorban szükséges annak rögzítése, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 340.§ (1) bekezdésének és 344.§ (2) bekezdésének együttes alkalmazása kizárt abban az esetben, amikor a károsodáshoz vezető folyamatban csak ketten vettek részt, és felelősségük egymáshoz viszonyított mértékét kell megítélni. A Ptk. 344.§-ának rendelkezései ugyanis kizárólag abban az esetben irányadóak, ha a kárt többen közösen okozták, a

károsult pedig a közös károkozók körén kívül álló harmadik személy. A kár károkozók közötti megoszlásáról rendelkező Ptk. 344.§ (1) és (2) bekezdése fogalmilag csak a kár azon részére vonatkozhat, melyre nézve a károkozók megtérítési kötelezettsége fennáll. A károkozók megtérítési kötelezettsége nem áll fenn ugyanakkor a kárelhárítási, illetve kárenyhítési kötelezettség megsértése miatt keletkezett károkra, azaz a Ptk. 340.§ (1) bekezdése szerint megítélendő azon kárrészre, amelyet a károsult maga köteles viselni.

A másodfokú bíróság maga is egyetértett az elsőfokú bíróság azon következtetésével, hogy az adott esetben a kártérítési felelősséget a veszélyes üzemek találkozására vonatkozó Ptk.346.§ (1) bekezdésében írt utaló rendelkezés folytán a Ptk.339.§ (1) bekezdése alapján kell megítélni. Ez a jogalap azonban már feltételezi, hogy a balesetben részes elhunyt hozzátartozó közreható magatartása a hozzátartozók terhére betudást nyer. Az elhunyt hozzátartozó közrehatásának figyelembe vételét kizáró álláspont érvényre juttatása esetén ugyanis a vétlen kívülálló károsult hozzátartozók a Ptk.345.§ (1) bekezdése alapján igényelhetnék a károk megtérítését, mivel maguk fokozott veszéllyel járó tevékenységet nyilvánvalóan nem folytattak, hanem rajtuk kívül álló másik két üzembentartó találkozásából eredt a káruk.

A kármegosztás alkalmazását kizáró álláspont arra helyezi a hangsúlyt, hogy a hozzátartozók saját jogon érvényesítik kárigényüket, ami természetesen nem független a haláleset bekövetkezésétől, de jogi megítélésüket tekintve a haláleset és annak következményei elkülönülnek, nem közvetlenül az elhalálozás, hanem annak következményei képezik az önálló kártérítési igény tárgyát. A károsodáshoz vezető láncolatban az elhalálozás ebben a megközelítésben elsődlegesen ok, a balesetben nem részes, de a veszteséggel szembesülő hozzátartozók kárának közvetlen kiváltó oka. Ha annak bekövetkeztében az elhunyt is közrehatott, maga is kárt okozott, így a felelősséget viselő károkozó, a hozzátartozók által érvényesített kárigény kötelezettje mint hagyatéki hitelező kármegosztás iránt a néhai jogutódai ellen fordulhat.

Az ettől eltérő álláspont lényegében azon alapszik, hogy ha a balesetben közvetlenül nem részes hozzátartozók saját jogukon érvényesítik is kárigényüket, azok alapvetően következményi károk és kizárólag azért jelentkezhetnek a hozzátartozóknál, mert a károsult jogalanyiségének megszűntével, elhalálozásával károsulti minősége is megszűnt annyiban, hogy a károk továbbiakban nem nála, hanem a vele közeli kapcsolatban álló hozzátartozóknál jelentkeznek. A hozzátartozók károsulti minősége az elhalt károsulti minőségének helyébe lép és annak jogi sorsát osztja. Ebben a megközelítésben a hozzátartozók kárai és az elhaltat ért kár, a hozzátartozók és az elhunyt károsulti minősége közötti összefüggés olyan szoros, hogy megítélésükben nem választhatóak el egymástól. A halál elsődlegesen okozat, okként mind a haláleset, mind annak a hozzátartozókat sújtó következményei tekintetében a baleset bekövetkezéséhez vezető magatartások szolgálnak.

A közvetlen és a következményi károk közötti fenti szoros összefüggés ismérvei alapján került előtérbe az a bírói gyakorlat, amelyet egyebekben a Pécsi Ítéltábla is elfogad és alkalmaz (BDT2010.2336.), miszerint a balesetet szenvedett hozzátartozó halála miatt keletkezett kárigény esetében a balesetet szenvedett személy esetleges felróható közrehatását értékelni kell és azt a hozzátartozók terhére, hátrányára is figyelembe kell venni.

A közrehatás figyelembe vétele tehát nem volt mellőzhető, ezért azt kellett elbírálni, hogy néhai **B T**nak a kárelhárítási kötelezettség megsértésével kapcsolatos magatartása mennyiben járult hozzá a kár bekövetkezéséhez. E körben a felperesek helytállóan hivatkoztak arra, hogy a KRESZ-nek az elsőbbségre vonatkozó rendelkezései olyan prioritizált, különös jelentőséggel bíró előírások, amelyek megsértése különös súllyal esik latba a kártérítési felelősség megítélése körében is.

Ez következik közvetlenül abból, hogy alapvetően az elsőbbségre vonatkozó szabályok határozzák meg az azon esetekben követendő közlekedési magatartást, amikor a járművek, mint veszélyes üzemek haladásuk során egymás útvonalát keresztezik. Így az elhaladási sorrend betartása a biztonságos közlekedés alapvető feltétele, megsértésének egyenes következménye a kár keletkezése. **T S**nek a KRESZ 31.§ (5) bekezdés c) pontja szerint a balra bekanyarodó járművel az úttesten szemből érkező és egyenesen továbbhaladni szándékozó jármű részére elsőbbséget kellett volna adnia. E kötelezettség megsértésének súlyát különösen kiemeli, hogy a balesetben részes másik félnek, **B T**nek a szabályos közlekedés esetén is csak olyan közlekedési magatartással - vészfékezéssel - lett volna módja a kár bekövetkezését, az ütközést bizonyosan elhárítani, amelyek az általános bírói gyakorlat szerint nem vonható az elvárhatóság körébe, mert alapvetően veszélyhelyzet forrásául szolgálhat (BDT2015.3378.).

A KRESZ 1. számú függelékének III.b. pontjában foglaltak szerint azt a járművet, amelynek elsőbbsége van, az elsőbbségadásra kötelezett nem kényszerítheti sebességének hirtelen megváltoztatására. Ebből az következik, hogy amennyiben a szabályosan közlekedő elsőbbségre jogosult csak vészfékezéssel háríthatta volna el a balesetet és a vészfékezés elmaradása járult hozzá a baleset bekövetkezéséhez, önmagában ez a körülmény közrehatásként, a kármegelőzési kötelezettség megsértéseként nem értékelhető. A perbeli esetben azonban egyéb szempontokat is figyelembe kellett venni, így elsősorban azt, hogy ha **B T** szabályosan közlekedik, akkor a baleset ténylegesen vészfékezés hiányában is elmaradhatott volna, rosszabb esetben is esély nyílt volna a lényegesen alacsonyabb ütközési sebesség folytán a baleset hátrányos következményeinek akár jelentős csökkentésére és a halálos kimenetel elkerülésére.

A perben megállapítható volt a dr. szakértő igazságügyi műszaki szakértő és dr. **K F** igazságügyi orvosszakértő által együttesen adott szakértői vélemény kiegészítés alapján, hogy a reakcióidőt az ittasság csak általában nyújtja meg, azonban kivételes módon **B T** esetében az alkoholos befolyásoltság nem eredményezett cselekvési késedelmet.

Így az ittasság közreható tényezőként a kritikai készség csökkenése miatt legfeljebb az eltúlzott sebesség megválasztásában vehető figyelembe. **B T** nem vitásan a lakott területre a lakott területen kívül megengedett sebességgel haladt be. A lakott terület kezdetét jelző táblához nem igazította hozzá a sebességét, így haladási sebessége jelentősen túllépte a megengedett értéket. A bírói gyakorlat szerint a jelentős sebességtúllépés esetén a közrehatást a baleset következményének értékelésénél akkor sem lehet figyelmen kívül hagyni, ha a baleset következményeit a sértett megengedett haladási sebessége mellett sem lehet teljes bizonyossággal kizárni. A kármegosztás alkalmazásának helye van akkor is, ha a baleset bekövetkezésében a sebességtúllépés ugyan nem hatott közre, de annak következményeiben feltehetően közrehatott (BDT2010.2336.).

A fentiekre figyelemmel, értékelve, hogy a veszélyhelyzetet kizárólag **T S** a KRESZ alapvető előírása, az elsőbbségadási kötelezettség megsértésével idézte elő és értékelve azt is, hogy a károsult **B T** sebességkorlátozás-túllépése a baleset következményeit befolyásolta, a másodfokú bíróság az alperesekre terhesebben, 70-30 %-ban állapította meg a közrehatás arányát, ezzel a felperesek másodlagos keresetét találta megalapozottnak, mivel a nem vagyoni kártérítés körében az elsőfokú bíróság a bírói gyakorlatnak megfelelően, helyesen rendelkezett arról, hogy a személyhez fűződő jogsérelem megoszthatóságának hiányában a közreható magatartást a nem vagyoni kártérítést csökkentő tényezőként kell figyelembe venni.

Érdemben alaptalannak találta a másodfokú bíróság az alperes fellebbezését. Az elévülés kérdésében helytállóan foglalt állást az elsőfokú bíróság, mivel a felperesek a pert megelőző levelezésükben a jelen per alperesének képviselője útján szólítottak fel a teljesítésre, így az adott esetben valóban úgy lehetett tekinteni, hogy a felszólítás a helytállásra kötelezettel szemben történt

és így az alkalmas volt a felszólítással érintett követelések vonatkozásában az elévülés megszakítására, ahogy azt az elsőfokú bíróság helyesen megállapította.

Az alperes a helytállási kötelezettség korlátozására irányuló fellebbezését kizárólag abban a vonatkozásban teljesítette a másodfokú bíróság, hogy jelen perben is érvényesített károkat a felperesek közvetlenül a károkozóval szemben már érvényesítették, mely előzményi perben azonban önálló beavatkozóként az alperes nem vett részt, így rá az ítélet jogereje nem terjed ki. Utóbbtól függetlenül a károkért való felelősség a károkozó és az alperes között egyetemleges, a kétszeres marasztalás elkerülése érdekében ezt a körülményt a másodfokú bíróság közbenső ítéletében rögzítette.

A fentiek mellett a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét fellebbezett részében a Pp.253.§ (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta és akként rendelkezett, hogy a vagyoni károkat nem az elsőfokú bíróság közbenső ítéletében írt 50-50 %, hanem a fentiekben részletezettek szerint 70-30 % arányban kell megosztani a peres felek között.

A fellebbezések közül a felperesi fellebbezés vezetett sikerre, így a felperesek másodfokú eljárásban felmerült költségét - melyet a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (3) és (5) bekezdése, 4/A.§-a alapján állapította meg - a Pp.239.§-a folytán alkalmazandó Pp.78.§ (1) bekezdése alapján az alperes köteles viselni.

P é c s , 2016. június 23.

dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. előadó bíró, dr. Vogycska Petra s.k. bíró